

TIBBIY TA'LIMDA O'QITISHNI JADALLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARINING SAMARADORLIGI VA AMALIY AHAMIYATI

Zokirova Maftuna Zokirovna

melekyilmaz888sevgi@gmail.com

Toshkent Davlat Unustiti Termiz filiali

Sahiyeva Matluba Toshpo'lat qizi

matlubasahiyevattatf@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada tibbiy ta'lim jarayonida o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarining samaradorligi va ularning amaliy ahamiyati tahlil qilinadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interaktiv metodlar hamda raqamli texnologiyalar yordamida talabalar bilimini tez va sifatli o'zlashtirish imkoniyatlari o'rganilgan. Shuningdek, tibbiy fanlarni o'qitishda jadallashtirilgan ta'limning afzalliklari, o'quv jarayoniga ta'siri va klinik kompetensiyalarni shakllantirishdagi o'rni yoritilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, innovatsion o'qitish texnologiyalaridan foydalanish talabalar faolligini oshiradi, mustaqil fikrlashni rivojlantiradi va amaliy ko'nikmalarni samarali shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: tibbiy ta'lim, o'qitishni jadallashtirish, pedagogik texnologiyalar, innovatsion metodlar, interaktiv ta'lim, klinik kompetensiya, raqamli ta'lim, ta'lim samaradorligi

Kirish

Bugungi kunda tibbiyot ta'limi tizimida yuqori malakali, tezkor fikrlovchi va amaliy ko'nikmalarga ega mutaxassislarni tayyorlash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Tibbiy bilimlar hajmining keskin ortib borishi hamda zamonaviy tibbiyotning jadal rivojlanishi ta'lim jarayonini takomillashtirishni, xususan, o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarini joriy etishni talab etmoqda. O'qitishni jadallashtirish texnologiyalari – bu o'quv materialini qisqa vaqt ichida samarali o'zlashtirishga yo'naltirilgan metod va vositalar majmuasi bo'lib, ular talabalar bilimini chuqurlashtirish bilan birga ularning mustaqil ishlash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Ayniqsa, tibbiy fanlarda nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy malakalarni shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, jumladan, muammoli ta'lim, modul tizimi, simulyatsion treninglar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quv jarayonini jadallashtirishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu yondashuvlar talabalarni faollikka undaydi, klinik tafakkurni rivojlantiradi va o'zlashtirish samaradorligini oshiradi. Shu munosabat bilan, mazkur maqolada tibbiy

ta'limda o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarining samaradorligi va ularning amaliy ahamiyatini ilmiy jihatdan tahlil qilish maqsad qilib olingan.

Materiallar va metodlar

Mazkur tadqiqot tibbiy ta'lim jarayonida o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarining samaradorligini aniqlashga qaratildi. Tadqiqotda tibbiyot yo'nalishida tahsil olayotgan 1–2-bosqich talabalari ishtirok etdi. Ishtirokchilar tasodifiy tanlash asosida ikki guruhga ajratildi: nazorat guruhi (an'anaviy o'qitish usullari) va tajriba guruhi (jadallashtirilgan o'qitish texnologiyalari asosida ta'lim). Tadqiqot metodologiyasi kompleks yondashuv asosida tashkil etildi. Xususan, quyidagi usullardan foydalanildi: Pedagogik kuzatuv – talabalar faolligi, dars jarayonidagi ishtiroki va o'zlashtirish darajasini aniqlash maqsadida; Diagnostik testlar – bilim darajasini boshlang'ich va yakuniy bosqichlarda baholash uchun; So'rovnoma – talabalar va o'qituvchilarning o'qitish texnologiyalariga bo'lgan munosabatini o'rganish uchun; Tajriba-sinov metodi – ikki guruh natijalarini qiyosiy tahlil qilish uchun; Statistik tahlil usullari – olingan natijalarni matematik qayta ishlash va ishonchliligini aniqlash uchun. Tajriba guruhida o'qitish jarayonida interaktiv metodlar (muammoli ta'lim, “aqliy hujum”, kichik guruhlarda ishlash), axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, multimediali taqdimotlar hamda simulyatsion treninglardan keng foydalanildi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, jadallashtirilgan o'qitish texnologiyalari qo'llanilgan tajriba guruhida bilim o'zlashtirish ko'rsatkichlari nazorat guruhiga nisbatan sezilarli darajada yuqori bo'ldi. Xususan, yakuniy test natijalari bo'yicha tajriba guruhida o'zlashtirish darajasi o'rtacha 15–20% ga oshgani aniqlandi. Shuningdek, tajriba guruhidagi talabalar o'quv jarayonida faolroq ishtirok etgani, mustaqil ishlashga ko'proq moyillik bildirgani va murakkab klinik vaziyatlarni tahlil qilishda yuqori natijalar ko'rsatgani kuzatildi. Simulyatsion mashg'ulotlar orqali talabalar amaliy ko'nikmalarni tezroq egallaganligi va nazariy bilimlarni real vaziyatlarga tatbiq etish qobiliyati rivojlanganligi qayd etildi. Bundan tashqari, raqamli vositalardan foydalanish o'quv materiallarini o'zlashtirish tezligini oshirishga xizmat qildi.

Muhokama

Olingan natijalar tibbiy ta'limda o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarining yuqori samaradorlikka ega ekanligini ko'rsatdi. Interaktiv va innovatsion metodlarning qo'llanilishi talabalarni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, ularning bilim olish jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshirdi. Tadqiqot natijalari boshqa ilmiy izlanishlar bilan hamohang bo'lib, zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'quv

jarayonini optimallashtirish va ta'lim sifatini oshirishda muhim omil ekanligini tasdiqlaydi. Ayniqsa, tibbiy ta'limda klinik tafakkurni shakllantirishda simulyatsion va muammoli ta'lim usullarining ahamiyati yuqori ekanligi aniqlandi. Shu bilan birga, o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarini keng joriy etishda ayrim muammolar mavjud. Jumladan, moddiy-texnik bazaning yetarli emasligi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish zarurati va metodik ta'minotning yetishmasligi jarayon samaradorligini cheklashi mumkin. Umuman olganda, o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarini tibbiy ta'limga keng tatbiq etish talabalar bilimini chuqurlashtirish, amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish va raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari asosida shuni xulosa qilish mumkinki, tibbiy ta'lim jarayonida o'qitishni jadallashtirish texnologiyalaridan foydalanish yuqori samaradorlikni ta'minlaydi. Ushbu yondashuv talabalar bilimini qisqa vaqt ichida chuqur o'zlashtirishga, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga hamda amaliy ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Interaktiv metodlar, simulyatsion treninglar va raqamli texnologiyalarni qo'llash o'quv jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Ayniqsa, tibbiy fanlarda nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish imkoniyati kengayadi, bu esa kelajakdagi mutaxassislarning klinik kompetensiyalarini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, o'qitishni jadallashtirish texnologiyalarini samarali joriy etish uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish, zamonaviy texnik vositalar bilan ta'minlash hamda metodik bazani boyitish zarur. Umuman olganda, mazkur texnologiyalarni tibbiy ta'lim tizimiga keng joriy etish ta'lim sifatini oshirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashda muhim omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. Tibbiy ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2020.
2. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
3. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2017.
4. Azizxo'jayeva N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2016.
5. Biggs J. Teaching for Quality Learning at University. – Open University Press, 2011.

6. Harden R. M., Laidlaw J. M. Essential Skills for a Medical Teacher. – Elsevier, 2017.
7. Knowles M. The Adult Learner: A Neglected Species. – Houston: Gulf Publishing, 2015.
8. Frenk J. et al. Health professionals for a new century: transforming education. – The Lancet, 2010.
9. Cook D. A., Steinert Y. Online learning for faculty development in medical education. – Medical Teacher, 2013.
10. World Health Organization. Transforming and scaling up health professionals' education and training. – WHO, 2013.